

Klimat- och näringslivsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (miljö-ministrarna) den 16 oktober 2023

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Antagande av allmän inriktning för avloppsvattendirektivet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Beslut om allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

Den 26 oktober 2022 presenterade Europeiska kommissionen (kommissionen) ett förslag till omarbetat avloppsdirektiv. Det ändrade direktivet ingår som en del i EU:s handlingsplan för nollförorening av luft, vatten och mark. Handlingsplanen är i sin tur ett led i att genomföra den europeiska gröna given. Förslaget innehåller ändringar för att öka direktivets förenlighet med de strategier om nollutsläpp, klimat, energi och cirkulär ekonomi som ingår i den gröna given.

Kommissionens förslag har förhandlats i rådsarbetsgruppen under våren 2023 under svenska ordförandeskapet och sedan under det spanska. I den

reviderade versionen har de föreslagna reningskraven för reningsverk sänkts jämfört med kommissionens förslag och flera möjligheter för undantag har lagts till.

Generellt innebär förslaget att direktivets tillämpningsområde utökas för att ta höjd för teknikutveckling och erfarenheter av hittillsvarande genomförande. Förslaget innehåller nya åtgärder som syftar till att adressera kvarvarande föroreningsbelastningar i form av utsläpp från mindre tätorter, icke fungerande individuella avloppslösningar inom tätorter, utsläpp orsakade av nederbörd via bräddningar eller utsläpp av orenat dagvatten samt utsläpp av mikroförroeningar. För bättre förenlighet med den gröna givens föreslås vidare införande av nya krav för att minska utsläpp av växthusgaser, förbättra energianvändningen och bättre nyttja avloppsslam och avloppsvatten. Förslaget innehåller bestämmelser för att införa avancerad rening finansierad genom ett producentansvar för läkemedel och kosmetika, öka samordning av övervakning av hälsoparametrar, ökad tillgång till sanitet samt en förbättrad styrning och transparens.

Regeringen har under förhandlingarna verkat för att direktivet ska ge Sverige möjlighet att anpassa genomförandet till svenska förhållanden. Sverige har särskilt verkat för att direktivet ska ge möjlighet att ta hänsyn till naturlig retention vid uppfyllandet av direktivets reningskrav samt innehålla möjligheter att hantera det s.k. icke-försämringskravet som följer av ramdirektivet för vatten.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens målsättning är att revideringen av avloppsdirektivet ska bidra till att miljö- och klimatmål nås både i Sverige och inom EU. Regeringen är generellt positiv till att direktivet utökas till att även innefatta skydd för människors hälsa och förbättrad resursanvändning.

Regeringen kan stödja att en allmän riktlinje antas. Regeringen anser att det är centralt att direktivet innehåller möjligheter att beakta retention (naturlig kväverening) för att uppfylla direktivets reningskrav samt möjligheter för medlemsstaterna att hantera icke-försämringskravet som följer av ramdirektivet för vatten. Regeringen ska särskilt verka för detta.

Regeringen ser att förslaget särskilt innebär en ökad nytta vad gäller minskad övergödning, bättre resurshushållning, dagvattenhantering, lokal

avloppsplanering och hantering av uppkommande problem såsom läkemedelsrester och mikroplast i miljön. Regeringen ska därför verka för att det slutliga förhandlingsresultatet fortsatt bidrar till dessa nyttor.

Regeringen ska också verka för att de nu föreslagna fasta gränsvärdesbaserade reningskraven kvarstår, att definitionen av stora reningsverk följer kommissionens ursprungsförslag och att producentansvaret inte försvagas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet ägde rum den 31 januari 2023.

Fortsatt behandling av ärendet:

Europaparlamentet planerar att rösta om förslaget i oktober. Om en allmän inriktning kan beslutas av Rådet kan trilogförhandlingar mellan Rådet, Kommissionen och Europaparlamentet då starta i slutet av oktober. Dessa förhandlingar bör i så fall kunna avslutas kring årsskiftet och därefter kan ett reviderat direktiv antas.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2022/23: FPM21

4. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/1242 vad gäller skärpning av normerna för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon och införande av rapporteringsskyldigheter samt om upphävande av förordning (EU) 2018/956

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Lägesrapport/ Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

Kommissionen föreslår nya skärpta EU-mål för koldioxidutsläpp från nyttillverkade tunga vägfordon. Förordningen föreslås även innehålla krav på övervakning och rapportering av vissa uppgifter för nya tunga fordon.

Förordningens räckvidd som helhet föreslås utvidgas till att i princip omfatta samtliga kategorier tunga vägfordon och tunga släpfordon över 3,5 ton. Vad gäller utsläppskraven så föreslås de omfatta nyttillverkade tunga vägfordon över 5 ton med undantag för vissa fordonskategorier. Tungta vägfordon föreslås minska sina koldioxidutsläpp med 45 % från 2030 till 2035, med 65 % från 2035 till 2040 och med 90 % från 2040. För stadsbussar föreslås 100 % nollutsläppsfordon till 2030 och en särskild tilldelningsgrund för upphandling. Målnivåer införs för tunga släpfordon över 8 ton.

Syftet med behandlingen vid rådsmötet är att ge en lägesrapport alternativt att anta en allmän riktlinje.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar den övergripande inriktningen i kommissionens förslag. De nya målen har betydelse för Sveriges möjligheter att nå klimatmålet om nettonollutsläpp senast 2045.

Regeringen välkomnar ordförandeskapets ansträngning att nå en allmän riktlinje. Ordförandeskapet har ännu inte presenterat något kompromissförslag för rådsmötet.

Sverige välkomnar den övergripande inriktningen i kommissionens förslag och de generella målnivåerna. För industrins konkurrenskraft är ett tydligt ramverk och tidsplan för omställningen viktig. Det är därför viktigt att förordningen inte försenas utan kan antas snarast möjligt med sikte på ett antagande under innevarande mandatperiod för Europaparlamentet. Det är viktigt att förslagen inte skadar europeisk konkurrenskraft. En påskyndad omställning med skärpta koldioxidkrav kräver en väl utbyggd laddinfrastruktur och insatser för omställning över hela EU. En utvärdering och eventuell översyn av förordningen bör därför ske i tid före 2030, företrädesvis 2027.

Regeringen stödjer målnivåerna för stadsbussar till 2030 men anser att stadsbussar med lågentré av typ klass II bussar, även kallade interurbana bussar, följer samma målnivåer som övriga bussar av klass III.

Sverige anser att regler om offentlig upphandling bör utformas så att nödvändig flexibilitet bibehålls och som främjar konkurrens och innovation.

Regeringen stödjer kommissionens föreslagna utsläppsgräns för nollutsläppsfordon sätts vid 5 g/tkm.

Regeringen anser att hänsyn behöver tas till nordiska bruket av särskilt tunga fordonskombinationer och att sådana lastbilskombinationer inte missgynnas i framräkningen av kvoten av nollutsläppsfordon.

Regeringen anser att det måste finnas en koherens mellan koldioxidkraven för tunga fordon och de nya kraven som följer av Euro 7 och att förhandlingarna i respektive rättsakt sätts i relation till varandra. Det är enbart med en ansvarsfull koherens mellan rättsakterna som EU åstadkommer goda förutsättningar för att klara sina utsläppsmål

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Samråd med EU-nämnden inför miljørådet den 20 juni 2023. Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet den 28 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förslaget bereds alltjämt i Europaparlamentets utskott för miljöfrågor.

Faktapromemoria: Faktapromemoria 2022/23: FPM58

5. Rådsslutsatser inför den 28:e partskonferensen (COP 28) för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (Dubai, Förenade Arabemiraten, den 30 november till 12 december 2023)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Antagande av rådsslutsatser.

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Den 28:e partskonferensen (COP28) inom klimatkonventionen (UNFCCC), det femte partsmötet för Parisavtalet och det 18:e partsmötet inom Kyotoprotokollet äger rum i Dubai, Förenade Arabemiraten i november-december. Vid miljørådsmötet avser rådet anta EU:s förhandlingsmandat genom rådsslutsatser.

COP27 som hölls i Sharm el-Sheikh förra året nådde en överenskommelse om en fond för skador och förluster, utveckling av arbetsprogrammet för utsläppsminskningar och beslut om ett arbetsprogram för rättvis omställning. Diskussionerna om klimatfinansiering hamnade i fokus liksom klimatanpassning och energiomställning.

Under COP28 ska den globala översynen slutföras. De utfästelser länderna åtagit sig hittills leder inte till en minskning av utsläppen utan snarare en ökning enligt FN:s vetenskapliga klimatpanel IPCC. Utfallet från översynen behöver leda till nya ambitiösa klimatåtaganden och en ambitionshöjning från nuvarande NDCer, samt till stärkt arbete med klimatanpassning och omställning av finansiella flöden, i linje med Parisavtalets tre centrala mål.

I fråga om rådsslutsatserna har Sverige fått gehör för sina synpunkter vid förhandlingarna i rådsarbetsgruppen. Sverige har särskilt fått gehör för vårt budskap om brådskan och möjligheterna i klimatomställningen. På samma sätt som vi från svensk sida lyfter fram de lösningar som näringslivet kan erbjuda för att snabba på omställningen, är det värdefullt att EU har motsvarande ansats.

Sverige har därutöver verkat och fått gehör för budskap om de samhälleliga och ekonomiska fördelarna med att vidta utsläppsminskande och klimatanpassade åtgärder.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen bedömer att förslaget till rådsslutsatser tillgodoser de svenska prioriteringarna och kan på rådsmötet därför ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till slutsatser.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Rådsslutsatserna för COP28 har inte behandlats i riksdagen tidigare.

Fortsatt behandling av ärendet: Rådsslutsatserna utgör EU:s position inför partsmötet (COP28) i Dubai, Förenade Arabemiraten den 30 november – 12 december 2023.

6. EU:s nationellt fastställda bidrag (NDC) till Parisavtalet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Beslut om antagande av EU:s nationellt fastställda bidrag (NDC)

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

EU har ett gemensamt åtagande till Parisavtalet genom dess nationellt fastställda bidrag (NDC). Den nuvarande NDC skickades in i december 2020 och inkluderade EU:s skärpta klimatmål till 2030, liksom målet att nå klimatneutralitet till 2050. EU:s nuvarande NDC innehåller dock varken referenser till EU:s klimatlag eller hur EU:s klimatmål till 2030 ska nås, dvs. Fit for 55-paketet.

Inför COP27 enades EU:s miljöministrar om att EU:s NDC skulle uppdateras så fort man enats om de huvudsakliga delarna av Fit for 55-paketet. Förberedelserna med att ta fram en uppdaterad EU NDC har pågått under våren.

Kommissionen har tagit fram ett utkast på en teknisk uppdatering av EU:s NDC i dialog med det svenska och det spanska ordförandeskapet. Utkastet är av teknisk natur och innehåller referenser till både EU:s klimatlag och Fit for 55-paketet, liksom den effekt paketet förväntas ha på de samlade utsläppen av växthusgaser. Kommissionens förslag utgör en lägesbild och innebär inte en förändring av den förda klimatpolitiken inom EU. Enligt beräkningar från Kommissionen väntas rättsakterna i Fit for 55 leda till att nettoutsläppen minskar med ca 57 procent till 2030, jämfört med 1990.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen kan stödja att EU skickar in en uppdaterad NDC. Regeringen kan stödja att EU:s NDC återspeglar utfallet av Fit for 55-förhandlingarna och den effekt den antagna lagstiftningen får för nettoutsläppen av växthusgaser inom unionen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ingen vidare behandling förutses.

Faktapromemoria:

Ingen faktapromemoria har tagits fram.

7. Övrig punkt

7.1 Inlämning av utkast till uppdaterade nationella energi- och klimatplaner – lägesuppdatering

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Informationspunkt

Ansvarigt statsråd:

Ebba Busch

Förslagets innehåll:

Information från kommissionen om status gällande inlämnande av utkast till uppdaterade nationella energi- och klimatplaner (NEKP).

7.2 Förslag till ändring av avfallsdirektivet 2008/98/EG

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Kommissionen kommer att informera om ett förslag till riktad revidering av EU:s avfallsdirektiv. Förslaget innebär en revidering av avfallsdirektivet avgränsad till livsmedels- och textilavfall. Syftet med förslaget är att minska påverkan på miljö och klimat.

7.3 Kommissionens rekommendation för att förbättra återlämningsgraden för mobiltelefoner, läsplattor och laptops

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Avfall från elektrisk och elektronisk utrustning (Waste Electrical and Electronical Equipment, WEEE) är en av de snabbast växande avfallsfraktionerna. Kommissionens ska nu presentera sina rekommendationer.

7.4 Baltisk konferensen i Palanga 29 september

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen kommer att informera om Our Baltic-konferensen som ägde rum i Palanga, Litauen, 29 september 2023. Kommissionen var värd för högnivåmötet där ministrar från de åtta EU-länderna som omger Östersjön (Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Sverige) var inbjudna. Mötet var en uppföljning av konferensen Our Baltic 2020 som hölls för tre år sedan och fokuserade på Östersjöns miljöstatus och vägen framåt, identifiering av gemensamma insatser för dumpad ammunition i Östersjön, och främjande av en hållbar utveckling av blå ekonomi samtidigt som Östersjöns miljö skyddas.

7.5 Möte med avtalsparterna till Barcelonakonventionen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet och kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet och kommissionen kommer att informera om att kommissionen genom beslut i COREPER fått bemyndigande att förhandla icke-bindande instrument (NBI) inför Barcelonakonventionens 23:e partsmöte och ministermöte 4-8 december 2023. Konventionen för skydd av den marina miljön och kustregionen i medelhavsområdet (Barcelonakonventionen) ska säkerställa en hållbar förvaltning av havs- och landresurser samt skydda den marina miljön och kustområden genom att förebygga, minska och undanröja föroreningar.

7.6 Påverkan av EU ETS på olika EU policies

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Informationspunkt

Ansvarigt statsråd: Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll: Polen har ansökt till EU-domstolen om ogiltigförklaring av flera rättsakter inom EU:s lagstiftningspaket på klimatområdet, s.k. Fit for 55. Polen har bl.a. ansökt om ogiltigförklaring av ändringsdirektivet till ETS-direktivet i mål C-505/23. Sökanden har framfört sju grunder; att beslutet togs på fel rättslig grund, att det utgör en överträdelse av energisolidaritetsprincipen, subsidiaritetsprincipen, proportionalitetsprincipen, principen om likabehandling samt principen om lojalt samarbete. Sverige förväntas i ett senare skede få lämna synpunkter på rådets inlägga i målet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Sverige tar del av Polens information.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Ingen tidigare behandling.

Fortsatt behandling av ärendet: Ingen vidare behandling förutses.

Faktapromemoria: Ingen faktapromemoria har tagits fram.

7.7 EU:s nationellt fastställda bidrag (NDC) till Parisavtalet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Beslut om antagande av EU:s nationellt fastställda bidrag (NDC)

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

EU har ett gemensamt åtagande till Parisavtalet genom dess nationellt fastställda bidrag (NDC). Den nuvarande NDC skickades in i december 2020 och inkluderade EU:s skärpta klimatmål till 2030, liksom målet att nå klimatneutralitet till 2050. EU:s nuvarande NDC innehåller dock varken referenser till EU:s klimatlag eller hur EU:s klimatmål till 2030 ska nås, dvs. Fit for 55-paketet.

Inför COP27 enades EU:s miljöministrar om att EU:s NDC skulle uppdateras så fort man enats om de huvudsakliga delarna av Fit for 55-paketet.

Förberedelserna med att ta fram en uppdaterad EU NDC har pågått under våren.

Kommissionen har tagit fram ett utkast på en teknisk uppdatering av EU:s NDC i dialog med det svenska och det spanska ordförandeskapet. Utkastet är av teknisk natur och innehåller referenser till både EU:s klimatlag och Fit for 55-paketet, liksom den effekt paketet förväntas ha på de samlade utsläppen av växthusgaser. Kommissionens förslag utgör en lägesbild och innebär inte en förändring av den förda klimatpolitiken inom EU. Enligt beräkningar från Kommissionen väntas rättsakterna i Fit for 55 leda till att nettoutsläppen minskar med ca 57 procent till 2030, jämfört med 1990.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen kan stödja att EU skickar in en uppdaterad NDC. Regeringen kan stödja att EU:s NDC återspeglar utfallet av Fit for 55-förhandlingarna och den effekt den antagna lagstiftningen får för nettoutsläppen av växthusgaser inom unionen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ingen tidigare behandling.

Fortsatt behandling av ärendet:

Ingen vidare behandling förutses.

Faktapromemoria:

Ingen faktapromemoria har tagits fram.

7.8 Information om ändringsdirektivet för ETS och dess påverkan på sjötransporter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet:

Information från Grekland, Italien och Portugal

Ansvarigt statsråd:

Romina Pourmokhtari

Förslagets innehåll:

Grekland, Italien och Portugal har inför miljørådet cirkulerat ett underlag angående ändringsdirektivet av ETS-direktivet och dess påverkan på sjötransporter inom EU. Länderna menar att skärpningen av ETS kan leda till en konkurrensnackdel för sjötransporter via europeiska hamnar då dessa inkluderas i handelssystemet från och med 2025. Detta kan i sin tur innebära att det riskerar att uppstå ett koldioxidläckage om sjötransporter lägger om sina rutter för att gå via hamnar utanför EU. De åtgärder som tagits för att motverka denna risk anser inte länder räcker. Länder ber därför kommissionen klargöra vilka åtgärder man avser vidta för att motverka dessa risker om de skulle uppstå.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen tar del av informationen.